

CONSEIL de l'Égalité des CHANCES ENTRE HOMMES ET FEMMES
RAAD van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen
RAT für Chancengleichheit zwischen Männern und Frauen

**ADVIES NR 44 VAN 22 MEI 2001 VAN DE VASTE COMMISSIE ARBEID
VAN DE RAAD VAN DE GELIJKE KANSEN VOOR MANNEN EN VROUWEN
OMTRENT HET VOORONTWERP VAN WET BETREFFENDE DE
BESCHERMING VAN DE WERKNEMERS TEGEN GEWELD, PESTERIJEN EN
ONGEWENST SEKSUEEL GEDRAG OP HET WERK
BEKRACHTIGD DOOR HET BUREAU VAN DE RAAD OP 8 JUNI 2001 EN DOOR
DE RAAD OP 26 JUNI 2001**

1. De Vaste Commissie Arbeid van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen brengt een positief advies uit over het voorontwerp van wet, zowel wat betreft de benadering van het probleem als de methodiek. Zij benadrukt evenwel dat om te slagen deze wetgeving zal moeten steunen op de inzet en de medewerking van alle betrokkenen, in het bijzonder van de werkgevers, werknemers en vakbondsorganisaties in de schoot van de ondernemingen en de instellingen. In dit opzicht is de Commissie van mening dat de memorie van toelichting een te kritisch en te eenzijdig oordeel geeft over de koninklijke besluiten aangaande ongewenst seksueel gedrag op het werk, vermits veel vertrouwenspersonen die op basis van deze besluiten werden aangeduid hun werk met grote toewijding hebben vervuld.
2. De Commissie formuleert de volgende kritieken en suggesties.

* **Artikel 1**

Er moet ook verwezen worden naar:

- richtlijn 89/391/EEG van 12 juni 1989 betreffende de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers op het werk, om te onderstrepen dat de wet wel degelijk de bescherming van werknemers betreft waarvoor de federale overheid dus volledig bevoegd is;
- richtlijn 2000/43/EG van 29 juni 2000 houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht ras of etnische afstamming, die zoals richtlijn 2000/78/EG van 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep een definitie geeft van pesterijen (beschouwd als een discriminatie).

Ook de Memorie van Toelichting moet in die richting worden aangepast.

* **Artikel 4**

- **Artikel 32 bis:**

- “de personen bedoeld in artikel 2” zijn ook de derden op de arbeidsplaatsen. Daartoe moet artikel 2, § 3 van de wet van 4.8.1996 uitgevoerd worden, dat de Koning de macht geeft om deze personen in het toepassingsgebied toe te voegen. Artikel 2 van het voorontwerp van K.B. verwijst enkel naar deze derden “voor de toepassing van de bepalingen van dit besluit”. Deze formulering dient te worden aangepast om te laten blijken dat het K.B. art. 2, § 3 van de wet uitvoert;
- er moet ook bepaald worden dat de personen bedoeld in artikel 2 het recht hebben geen slachtoffer te zijn van elke vorm van geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk.

- **Artikel 32 ter:**

- aangezien het voorontwerp naar alle personen bedoeld in artikel 2 van de wet verwijst, is de term “de werknemer” onvoldoende;
- de Commissie vindt het onontbeerlijk dat elkeen van de drie definities een essentiële plaats toekent aan het standpunt van het slachtoffer (zie, op het vlak van OSGW., de

Aanbeveling van de Europese Commissie van 27.11.1991, en Corr. Brussel, 30.6.1999, Chr. D.S./Soc. Kron., 2000, p. 295);

- wat betreft geweld op het werk (1°), lijken de termen “persécuté, menacé ou” in het Frans en de term “bedreigd” in het Nederlands overbodig. Het is de memorie van toelichting die deze nuances zou moeten aanbrengen.

- **Art. 32 sexies:**

- gezien de doelstelling van het voorontwerp is het bijzonder betreurenswaardig dat enkel de mannelijke omgangsvorm gebruikt wordt (“un conseiller en prévention”). Er moet op zijn minst in art. 2, § 1 van de wet van 4.8.1996 een bepaling ingevoerd worden die stelt dat alle functiebenamingen die gebruikt worden zowel op vrouwen als op mannen betrekking hebben. Indien dat niet gebeurt moet het in artikel 32 sexies toegevoegd worden met betrekking tot de omschrijving van de preventieadviseur;
- de overgangsbepalingen in artikel 8 van het voorontwerp van K.B. moeten uitgebreid worden naar alle personen die krachtens de verschillende reglementeringen van de gemeenschaps- en gewestregeringen een functie uitvoeren die in verband staat met ongewenst seksueel gedrag of pesterijen. Deze bepalingen betreffen immers enkel de toegang tot de hoedanigheid van preventieadviseur, een federale materie;
- de voorwaarde van 5 jaar ervaring die vastgelegd is in artikel 8, alinea 2 van het voorontwerp van K.B. is overdreven gezien de recentheid van deze reglementeringen; ze moet sterk verminderd of geschrapt worden;
- het is logisch dat artikel 11 van het voorontwerp van wet enkel betrekking heeft op de personen die aangesteld werden op basis van het K.B. van 18.9.1992 of het K.B. van 9.3.1995, maar de memorie van toelichting zou moeten preciseren wat er zal gebeuren met deze besluiten, die bepalingen bevatten die vreemd zijn aan de voorontwerpen van wet en K.B. (in het bijzonder op disciplinair vlak);
- in de memorie van toelichting, onder artikel 32 sexies, moet de zin “bovendien vergt deze problematiek een zeer specifieke aanpak die niet kadert binnen de gewone opleiding van de arbeidsgeneesheer” geschrapt worden. Immers, als de arbeidsgeneesheer niet gekwalificeerd is op het vlak van geweld op het werk, hoe kan hij dan de taken vervullen die hem worden toegewezen door art. 7 van het voorontwerp van K.B.?;
- de Commissie stelt vast dat het, zoals blijkt uit de ervaring van de toepassing van de reglementering inzake ongewenst seksueel gedrag, af te raden is om één enkele persoon te belasten met de taken die vooropgesteld worden door de voorontwerpen. De slachtoffers kunnen immers moeite hebben om zich tot die persoon te wenden op grond van diens geslacht of diens functie in de hiërarchie, en zelfs de unanieme goedkeuring van de vakbondsafgevaardigden is niet die van elk personeelslid. De Commissie beveelt dus aan om naast de preventieadviseur nog vertrouwenspersonen aan te stellen die hem/haar kunnen ondersteunen en dit volgens dezelfde procedure; zij moeten eveneens bescherming genieten.

- **Artikel 32 decies:**

deze bepaling moet in drie worden opgedeeld.

Het eerste gedeelte moet elke persoon die een belang aantoonde het recht toekennen om voor het bevoegde rechtsorgaan in rechte op te treden om de bepalingen van hfst. Vbis te laten respecteren. Men kan hierbij de eerste alinea van art. 19 van de wet van 7.5.1999 als voorbeeld nemen.

Het tweede gedeelte moet een minimale schadevergoeding vastleggen voor het geval het slachtoffer een materiële schadevergoeding eist. Het bedrag van 6 maanden loon waarvan sprake in artikel 32 duodecies, § 4 zou in dit opzicht een absoluut minimum zijn. De Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen heeft dit al voorgesteld in zijn aanbeveling inzake het voorstel voor de wet van 7.5.1999.

Het derde gedeelte zou de voorgestelde bepaling bevatten inzake de injunctiemacht van de gerechten.

- **Artikel 32 undecies:**

- gelet op het toepassingsgebied van het voorontwerp van wet, stelt de Commissie vast dat het onvermijdelijk is om het vorderingsrecht te erkennen van de andere organisaties dan diegene die werkgevers en werknemers vertegenwoordigen, gezien de wet ook van toepassing is op ‘derden’. De commissie wijst er evenwel op dat deze uitbreiding kan leiden tot misbruik van procedures hetgeen in het nadeel speelt van slachtoffers. De Commissie vraagt de Minister zich er toe te engageren de rechtspraak op het vlak van de bepalingen van de wet op te volgen en geregeld te evalueren. Bovendien meent zij dat vruchtbare samenwerkingsverbanden kunnen worden afgesloten in het belang van de slachtoffers, en stelt zij voor om daarvan melding te maken in de memorie van toelichting;
- de Commissie wijst erop dat volgens de richtlijnen 2000/43 en 2000/78 een organisatie enkel in rechte kan optreden mits de goedkeuring van het slachtoffer.

3. De Commissie vestigt nog de aandacht op drie kwesties van juridisch-technische aard:

- in art. 32 nonies en volgende is het “bevoegde rechtsorgaan” de arbeidsrechtbank indien de zaak van burgerrechtelijke aard is (art. 9 van het voorontwerp). Indien het om een zaak van strafrechtelijke aard gaat is het natuurlijk de correctionele rechtbank die bevoegd is. Maar indien de persoon die een belang heeft een daad van een administratieve overheid aanvecht, kan de Raad van State het bevoegde rechtsorgaan zijn; dit punt zou ook kunnen onderstreept worden in de memorie van toelichting;
- in art. 6 van het voorontwerp van wet is de wijziging van de wet van 8.4.1965 onvoldoende in het geval van de overheidsdiensten die reeds onderworpen zijn aan deze wet of die eraan onderworpen zullen worden. Bepaalde door het voorontwerp noodzakelijk geworden wijzigingen maken immers niet het voorwerp uit van overleg (in het orgaan dat het CPBW vervangt) maar van onderhandeling;
- in art. 9 van het voorontwerp van wet dient men eerst orde aan te brengen in artikel 578 Ger.W., die reeds twee punten 9° bevat, alvorens een punt 11° toe te voegen.

4. De Commissie vraagt ook met aandrang aan de federale regering om de weerslag van het voorontwerp van wet op de wet van 7.5.1999 te onderzoeken. Immers:

- indien deze wet en het voorontwerp tegelijk gebruikt worden is er een gedeeltelijk dubbel gebruik met art. 5 van de wet van 7.5.1999;
- als het voorontwerp leidt tot de gedeeltelijke nietigheid van de Koninklijke Besluiten van 18.9.1992 en 9.3.1995 (zie boven art. 32 sexies), zal art. 5 van de wet van 7.5.1999 geen enkele uitvoering meer kennen;

- het voorontwerp beantwoordt beter dan de wet van 7.5.1999 aan het begrip “ongewenst seksueel gedrag”, dat voorkwam in het voorstel tot wijziging van de richtlijn (zie advies nr. 40 van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen);
 - de toepassing van het voorontwerp en artikel 5 van de wet van 7.5.1999 zorgt voor een bevoegdheidsconflict tussen de diensten van de arbeidsinspectie (Medische Inspectie/ Inspectie Sociale Wetten);
 - de vernieuwingen die het voorontwerp aanbrengt op het vlak van de bescherming tegen represailles (art. 32 duodecies: § 5, 3° en § 6) moeten worden toegevoegd in art. 23 van de wet van 7.5.1999.
5. Tot slot is de Commissie ervan overtuigd dat het voorontwerp van wet moet worden gevolgd door wijzigingen in de wetgeving op de arbeidsongevallen en de beroepsziekten (in de privé-sector en in de openbare sector) teneinde:
- enerzijds, de erkenning te vergemakkelijken van arbeidsongevallen die rechtstreeks of onrechtstreeks (zelfmoord) worden veroorzaakt door situaties op het werk van geweld, ongewenste seksuele intimiteiten of pesterijen;
 - anderzijds, de erkenning als beroepsziekte te vergemakkelijken van ziektebeelden die het resultaat zijn van dergelijke situaties.

De Commissie vraagt de Federale Minister van Werkgelegenheid om de nodige initiatieven in die zin te nemen.